

Prosjektet «IKT-mestring i dagliglivet»

Gro Marit Rødevand, Karde AS

Bakgrunn for prosjektet

Bruk av moderne IKT (informsjons- og kommunikasjonteknologi) er i Norge i dag ansett som så viktig at digital kompetanse er innført som en basiskompetanse i forbindelse med Kunnskapsløftet, undervisningsreformen fra 2006. Bruk av digital kompetanse skal skje på tvers av fag. Hvor mye opplæring i digitale ferdigheter ungdom med utviklingshemning får, er varierende. Det ikke gitt at man legger vekt på de samme ferdigheter som ellers i skolen for elevene som har spesialundervisning, spesielt ikke når nivået avviker vesentlig fra undervisningen ellers på klassetrinnet. Det kan være at unge med utviklingshemning har nytte og glede av opplæring i annen bruk av IKT enn det som tradisjonelt undervises på skolen, og at andre opplæringsarenaer enn skolen kan være aktuelle.

De aller fleste ungdommer, også mange med utviklingshemning, har nå sin egen mobiltelefon. Barn og unge med utviklingshemning har i mindre grad enn annen ungdom forutsetninger for å tilegne seg kunnskap om bruken av mobiltelefon på egen hånd eller via venner, slik som er vanlig for annen ungdom. En av funksjonene på mobiltelefonen er kalenderfunksjonen. Det å bruke kalender er spesielt viktig for de fleste personer med utviklingshemning, både for å få oversikt over hva som skal skje og for få påminnelser.

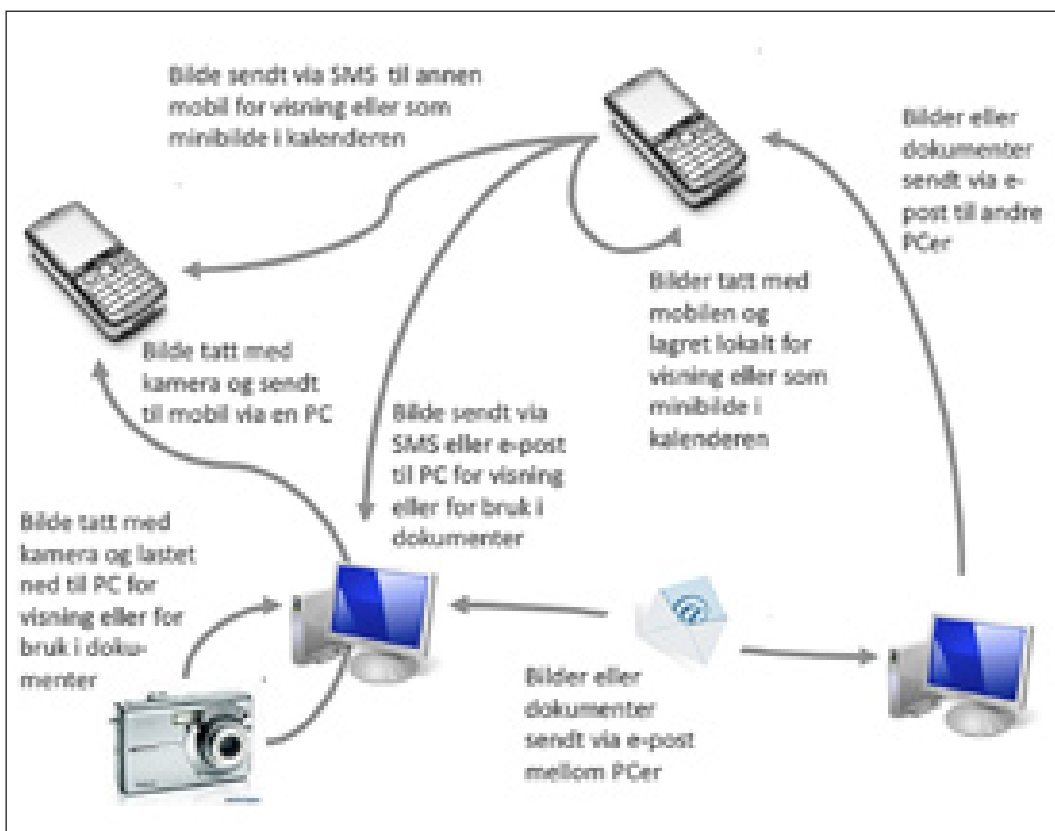
Å kunne ta og bruke digitale bilder er også noe som personer med utviklingshemning vil kvie seg for å gjøre uten opplæring. Generelt husker man bedre situasjoner, steder og mennesker

Ungdom er opptatt av mobiltelefon.

man har bilde av. Mange personer med utviklingshemning, for eksempel de med Down syndrom, er i tillegg visuelt sterke. Det å selv kunne ta og håndtere bilder, synes derfor å være gunstig for dem. Å kunne utveksle bilder med andre, kan trolig øke sosial interaksjon og skape hygge og glede. For dette formålet er bruk av e-post nyttig.

Ungdom er generelt opptatt av å bruke moderne IKT som mobiltelefon og PC. Denne interessen og motivasjonen for å lære å bruke moderne IKT gjelder også de fleste ungdommer med utviklingshemning. Det finnes en rekke

Overordnet prosess der digitale bilder overføres og benyttes på ulikt utstyr hos brukere.

eksempler på at hvis slik ungdom først får opplæring og trening, lærer de gjerne relativt lett å bruke moderne IKT.

Beskrivelse av prosjektet «IKT-mestring i dagliglivet»

IKT mestring i dagliglivet er et toårig rehabiliteringsprosjekt. Prosjektet er finansiert med Extra-midler fra Helse og Rehabilitering. NFU (Norsk Forbund for Utviklingshemmede) er prosjekteier. Karde AS gjennomfører prosjektet.

Det overordnede målet med prosjektet er å vise at økte digitale ferdigheter for ungdom med utviklingshemning fremmer

mestring, velvære og sosial interaksjon. Rent konkret skal vi lære opp ungdom med utviklingshemning og deres familier til å bruke kalenderfunksjonen på mobiltelefonen, til å ta og å overføre digitale bilder og å bruke e-post til bl.a. å sende digitale fotografier. Illustrasjon over viser hvordan bilder kan overføres.

Før opplæringen starter, skal det lages et kartleggingsskjema av aktuelle digitale ferdigheter (bruk av mobiltelefon og digitalkamera samt overføring av data mellom utstyr, ikke minst ved e-post). Vi vil utvikle to litt ulike kursopplegg. Først lages det et opplegg i de aktuelle

Bilder fra Foto Knudsen (www.fotoknudsen.no).

ferdigheter for en gruppe ungdom med utviklingshemning som kan lese og skrive, og deres familier. Vi tror at det kan være gunstig å øke foreldrenes forståelse for betydningen av moderne IKT. Både for å mestre praktiske ferdigheter i informasjonssamfunnet, for sosial interaksjon og for at de skal se at digitalt utstyr inneholder nyttige muligheter også for deres barn.

Selve kurset pågår i 6-8 uker. Mot slutten av kurset avholdes det en idédugnad med

de unge kursdeltakerne og deres søsken. Der ønsker vi å generere ideer for kreativ bruk av kalenderfunksjon på mobiltelefon og digitale bilder.

De aktuelle digitale ferdigheter kartlegges før og etter kurset. Deltakerne intervjues om hvordan de syntes kurset var og hva de tror de vil bruke de nye ferdighetene til fremover. 6 måneder senere intervjues de igjen for å fortelle hva de faktisk har brukt av det de lærte på kurset. Dessuten skal de

Hyggelige bilder kan brukes til mye.....

fortelle hva dette har hatt å si for mestring og velvære og sosial interaksjon (ved å svare på spørsmål som indirekte gir informasjon om dette).

Det lages et tilsvarende kursopplegg for ungdom som ikke/eller i liten grad kan lese og skrive. Kurs for denne gruppen og deres foreldre avholdes etter at det første kurset

er ferdig. Da kan vi dra nytte av erfaringer fra det første kurset og evt. justere kartleggingsskjemaet og kursopplegget. Kursene foregår på samme måte og med det samme for- og etterarbeidet som det første kurset. I den forbindelse vil vi bruke funksjoner som allerede er innebygget i PCen for en mer visuell bruk enn vanlig (for eksempel autocomplete-funksjon til

bruk i adressatfeltet i e-post, lett gjenkjennelige ikoner på PCens skrivebord for snarveier til for eksempel bilder, mapper, e-post-program m.m.). Dessuten er det aktuelt å legge minibilder inn i kalenderen på mobiltelefonen. Til dette trengs det justeringer i mobiltelefonoppsettet. Foreldre skal få opplæring i PCens vanlige funksjoner for å understøtte en slik bruk.

Med utgangspunkt i kursoppleggene vi har testet, skal det lages tre veiledere for tilsvarende opplæring i bruk av kalenderfunksjon på mobiltelefon, taking og bruk av digitale bilder og overføring av bilder mellom digitalt utstyr og digitale medier. Veilederne skal kunne brukes både for å avholde kurs eller direkte av foreldre eller andre som ønsker å lære opp mennesker med utviklingshemning i de aktuelle ferdigheter. Utkast til veiledere testes ut av to ungdommer med utviklingshemning og deres familier. Hver familie tar altså ansvaret for opplæringen selv ut fra veilederne. Ut fra erfaringer fra dette, vil veilederne evt. bli justert.

I forbindelse med prosjektet avholdes det to fokusgruppesamtaler for idéutveks-

ling med tanke på det pedagogiske opplegget, motivasjonsfaktorer og overføring av erfaring i opplæring av ungdom med utviklingshemning. Deltakere i disse gruppene vil være foreldre og pedagoger. Vi vil også avholde to fagworkshops hvor personer med spesialinteresse for de områder som er sentrale i prosjektet, vil delta.

Avslutning

Vi håper at resultater fra prosjektet skal kunne bidra til å bryte ned fordommer mot hva mennesker med utviklingshemning mestrer og ikke. Veilederne vil kunne være et verktøy for å lære opp andre med utviklingshemning i de aktuelle ferdigheter i fremtiden. Vi tror også at hvis vi i dette prosjektet kan påvise at bruk av moderne IKT kan gi økt mestringsfølelse, mer velvære og sosial interaksjon, kan dette ha betydning for andre grupper som ikke har så gode digitale ferdigheter. Det kan for eksempel gjelde andre personer med lærevansker og eldre personer som ikke tror de kan mestre bruk av digitalt utstyr og kommunikasjon mellom digitale medier.

...